

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 600 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 487 שנה י"א העלון מוקדש לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל י"ז תשרי תשפ"א

וזאת הברכה - תוכן ענייני הפרשה

- א. ברכת משה לבני ישראל:
- א. הקדמה, שבח ה', וזכויות ישראל.
- ב. ברכת ראובן (שמעון) יהודה לוי בנימין יוסף זבולון ויששכר, גד דן נפתלי אשר.
- ג. סיום הברכה ושבח לכל ישראל.
- ב. ה' הראה למשה את כל ארץ ישראל, ואת העתיד לבוא.
- ג. שמונה פסוקים אחרונים בתורה:
- א. מיתת משה וקבורתו.
- ב. בכי בני ישראל במשך שלשים יום על משה רבינו.
- ג. ישראל שומעים לציווי הושיע.
- ד. גבורותיו ומעשיו של משה רבינו.

שמיני עצרת

המקור ליום 'שמיני עצרת' מובא (במדבר כט): **"ביום השמיני עצרת תהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו והקרבתם עלה אשה ריח ניחח לה' פר אחד"**... ולשון חבה הוא זה (לשון עצרת) כבנים הנפטרים מאביהם, והוא אומר להם: 'קשה עלי פרידתכם, התעכבו עוד יום אחד'.

חתן תורה

מעלה גדולה יש לחתן תורה, שעל ידו נעשה כבוד לתורה בסיומה, ועליו נאמר: **"כי מכבדי אכבד"**, וזוהי שמתכפרים לו כל עוונותיו.

למה נקרא שמו "חתן תורה"?

במדרש שיר השירים (פרשה א אות ט) הובא משל לאהובו של מלך, שהיה בן בית בהיכלו של מלך, והיה עושה רבות ונצורות לכבודו של המלך. יום אחד קראו המלך ואמר לו: שאל ממני מה אתן לך, ואת בקשתך לא אשיב ריקם. חשב האהוב בלבו ואמר: אם אני שואל מן המלך כסף וזהב - הוא נתן לי; אבנים טובות ומרגליות - הוא נתן לי, אבל כמה עשירים יש בעולם. ואם אבקש ממנו שימנה אותי לשר - הוא ימנה אותי, אך כמה שרים יש בעולם. נמלך בדעתו והשיב: אדוני המלך, שאלה אחת אבקש! יש לאדוני המלך בת יחידה, יפה פלפנה ברה כחמה, ואהבת עולם אהבתיה, תן לי אותה לאשה, ואזכה להיות חתן המלך. נתנה לו המלך, וגם נתן לו נדוניה, אוצר של זהב ומרגליות, וגם מנהו שר. הרי ששאל בקשה יחידה - אך הכל נכלל בבקשתו. כך שלמה המלך, אמר לו הקדוש ברוך הוא: שאל ממני מה אתן לך? אמר שלמה: אם אשאל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות - הוא נתן לי, ומה בצע בכסף וזהב? אלא הריני מבקש את החכמה - והכל בכלל, שנאמר: **"ארוך ימים בימינה, בשמאלה עשר וכבוד"**. על כן, גם המסים את התורה, יאה לו להקרא 'חתן תורה', שהכל כלול בו.

999 תשפ"א

יום שמיני עצרת, תקנו בתקופת הגאונים שיהיה גם יום חג לגומרה של תורה - **שמחת תורה**.

כתב הגאון רבי יעקב ישראל אלגאזי זצ"ל, על גדל מעלת השירה והרקודים לכבודה של תורה והמעלות שזוכה האדם בהם, (שלמי חגיגה' סימן יז אות טז): **אשרי אנוש יעשה זאת וכן אדם יחזיק בה בשמחתה של תורה, ויתקן בזה את פגמי נשמתו אשר פגם בכבוד תורת ה' תמימה. וכבר כתבו הראשונים, כי כל הזהיר בשמחה של תורה פהיום הזה, בטוח הוא שלא תפסק התורה מזרעו.**

אמרו רבותינו במדרש (במדבר רבה ד, ט): **"היאך היה עושה דוד לפני ארון ה'?"** היה לבוש בגדי זהב מזקקים הדומים לפז, והיה מכה בידיו זו על גבי זו [ומין על שמאל] וטופח, וכשהיה מכרך, דהינו שר: **כירי ואדונין רם, כירי רם, היה מפזז. ומהו מפזז? שהיה הזהב המזקק משמיע קול פוזז [פז פז] כפעמונים.** (ופירש באור שבעת חיים' שהיה מכווין להגביר הימין על השמאל, וחסד על גבורה ורחמים על הדין, והיה מכווין למתק ע"י זה חמשה גבורות הרמוזים בחמש אצבעות הימין, וחמש פעמים חמש בהכאה הם כ"ה, סימן לדבר 'כה תברכו את בני ישראל' ומכאן סמך למנהג ישראל בשמחת התורה, 'בן איש חי') ויותר מזה היה דוד עושה - מגביה את כפות רגליו וקופץ לכבוד התורה, והיו כל הנשים מציצות עליו מן הגגות ומן החלונות, ולא אכפת לו. שאין לך אדם בישראל שבזה את עצמו על המצוות יותר מדוד, וזהו שאמר דוד (תהלים קלא): **"ה' לא גבה לבי" - בשעה שמשחני שמואל למלך. "ולא רמו עיני" - בשעה שהרגתי את גלית. "ולא הלכתי בגדלות" - בשעה שהחזירוני למלכותי [לאחר מרד אבשלום]. "ובנפלאות ממנו" - בשעה שהעליתי את הארון. "אם לא שויתי ודוממתי נפשי, כגמל עלי אמו" - כשם שהתינוק הזה אינו מתביש להתגלות לפני אמו, כך שויתי נפשי לפניך, שלא התבישתי להתבזות לפניך לכבודך. "כגמל עלי נפשי" - כמו התינוק שיוצא ממעי אמו ואין רוחו גסה לינק משדי אמו, כן נפשי עלי, שאיני מתביש ללמד תורה אפלו מקטני ישראל."**

וכתב הרמב"ם (הלכות לולב פ"ח ה"טו): **"השמחה שישמח אדם בעשית המצוה ובאהבת האל- שצוה עליהן - עבודה גדולה היא ומעבודת ה' היא, וכל המונע עצמו משמחה זו, ראוי הוא להפרע ממנו, שנאמר בקללות: 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב'. וכל המגיס דעתו וחולק כבוד לעצמו, ומתכבד בעיניו במקומות אלו בהמנעו משמחה של מצוה זו - הוא חוטא ושוטא, ועל זה הזהיר שלמה ואמר (משלי כה, כו): 'אל תתהדר לפני מלך'. ואדרבה, כל המשפיל עצמו ומקל גופו במקומות אלו, הוא הגדול והמכבד העובד מאהבה. וכן אמר דוד המלך ע"ה: 'ננקלתי עוד מזאת והייתי שפל בעיני', ואין הגדלה והכבוד אלא לשמח לפני ה' בשמחה של מצוה, שנאמר: 'והמלך דוד מפזז ומכרך לפני ה'."**

וכתב רבנו חיים ויטאל זצ"ל (שער הכוונות קד ע"א): **"וראייתי למורי הארי ז"ל שהיה נזהר ביותר בזה, להקיף עם ספר התורה או לפניו או לאחרי, ולרקד ולשורר לפניו בכל עז ותעצומות."**

ובספר 'מעשה רב' כתב: **"הגאון מוילנא היה מקיף לפני ספר התורה בשמחה רבה, ומספק ומרקד, מפזז ומכרך בכל עז, עד שהיו פניו בוערות כלפיד אש."**

ללמדנו שיש להרבות בשמחה לכבוד התורה, יחד עם זאת יש להזהר שבתוך השמחה לא לערבב שחוק וקלות ראש ח"ו.

מערכת "ברינה יקצור" מאחלת לכל ישראל חג שמח ומועדים לשמחה

”וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹקִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ” (לג, א)

מדוע מדגישה התורה "איש האלוקים"? אלא להגיד שהברכות שברך משה את ישראל אינן מעצמו ובשמו, כלומר; אני מברך אתכם שהקב"ה ישלח לכם את ברכתו, כי ה' הוא מקור הברכה! ומלמדנו שאין לומר "אני מברך אתכם", אלא אני מברככם שהקב"ה ישלח לכם את ברכתו, כי ברכת האדם - תפילה היא להשם יתברך, שיאציל ברכה למתברך. [נר לשבת]

”וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹקִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ” (לג, א)

אומר רש"י בשם הספרי: מהו לפני מותו? סמוך למיתתו, שאם לא עכשיו אימתי'. והדברים תמוהים, הרי כתוב "לפני מותו", ומה החידוש שרש"י אומר: 'לפני מיתתו'? וגם מה שרש"י אומר, 'אם לא עכשיו אימתי' - נראה מיותר!... אומר האדמו"ר מוורקי זצ"ל: שמה רבינו רצה לברך את ישראל בכל לב תמיד, ובברכה שלמה, ותמיד המו מעיו להם להיות להם לאחיעזר ואחיסמך ולברכם, אלא שחשב משה בלבו כי על מנת שתחול ברכתו עליהם, מהראוי שיעוד יגדל במעלות הרוחניות, ואזי בוודאי יקויים 'צדיק גוזר והקב"ה מקיים'. ועתה כששמע משה מהקב"ה לכתוב התואר "איש האלוקים", הבין שהגיע לפסגת המעלות, והוא כמלאך שכבר אינו מוסיף והולך, כי אצל המלאכים לא שייך להיות הולך ומוסיף, ואם כן הרי הוא "סמוך למיתתו", ולכן ברך עכשיו את בני ישראל, כי אם לא עכשיו אימתי! [נר לשבת]

”וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּשְׁרֹן מֶלֶךְ...” (לג, ה)

מי הם "ישרון" - ישראל, בהיותם ישרים (רמב"ן). והמלבי"ם כתב: על שם ישרות שְׁכָלָם ומידותיהן נקראו ישראל "ישרון". אולם ה"אבן עזרא" כתב: "מֶלֶךְ" - הכוונה על משה. ורש"י כתב: מֶלֶךְ - הקב"ה, ובתיקוני הזוהר (תל"ז) מובא ש"מֶלֶךְ" הכוונה על משיח.

”נִפְתְּלֵי שְׁבַע רְצוֹן וּמְלֵא בְּרַפְתֵּי ה'” (לג, כג)

בגמרא (ברכות נ"א.) דרשו פסוק זה על כוס של ברכה. ויש לדעת מה עניין כוס של ברכה לברכת נפתלי. ויש לומר, משום שבישר נפתלי ליעקב אבינו שיוסף חי, כמו שמביא התרגום והירושלמי בפסוק "נִפְתְּלֵי אֵילָה שְׁלַחָה", שנפתלי היה מבשר תמיד בשורות טובות, וזה שנאמר "הַנִּתֵּן אִמְרֵי שְׁפָר". והגמרא (חולין פ"ז) אומרת, שהמבשר בשורה טובה - מגיע לו כוס של ברכה לברך, לכן דרשו הפסוק על כוס ברכה.

”וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה וּלְכֹל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינָיו כָּל יִשְׂרָאֵל” (לד, יב)

מהי "הַיָּד הַחֲזָקָה"? - מכת בכורות, מלחמת עמלק, עשר המכות, קבלת הלוחות בידו, קריעת ים סוף, בקיעת הים, פתיחת פי הארץ, הורדת המן וכתובת "ב ספרי התורה ביום מותו.

”שְׁמַח זְבוּלֵן בְּצִאתְךָ וַיִּשְׁשָׁךְ בְּאֵהָלֶיךָ” (לג, יח)

זְבוּלֵן וַיִּשְׁשָׁךְ עָשׂוּ שׁוֹתְפוֹת: 'זְבוּלֵן לחוף ימים ישכון', ויוצא לפרמקטיה (מסחר) בספינות ומשתכר, ונותן לתוך פיו של יששכר, ושבט יששכר יושבים ועוסקים בתורה. ואף שבמדבר לא היו צריכים לשותפות זו, שלכולם היה מן לאכול ומים מהבאר, ולא עסקו שם בפרנסה, אלא יששכר וזְבוּלֵן עָשׂוּ שׁוֹתְפוֹת לתקופה שיגיעו לארץ ישראל, ולהמשיכם לדורות הבאים אחריהם.

והנה ישנן דעות שונות אם המחזיק תורה מקבל מהשכר של הלומד, ויורד משכרו של הלומד, או שללומד (שבט יששכר) יש שכר מלא, והמחזיק (שבט זְבוּלֵן) מקבל שכר בפני עצמו, מבלי לגרוע משבט יששכר.

רבי חיים מוואלוז'ין סבור שיורד משכרו של שבט יששכר, אולם בעל "ההפלאה" וכן החזו"א סבורים שלא יורד משכרו של יששכר עקב השותפות, ודעתו של רבי משה פיינשטיין זצ"ל, שזוהי שותפות ממש, וזְבוּלֵן צריך לתת ליששכר חצי ממה שהרוויח.

ב"אגרת התשובה לרבנו יונה" (אות ז') כתב: הרוצה להניצל מן העונש המר והעוון הגדול של ביטול תורה, יתעסק בצרכי התלמידים והרבנים הלומדים לשם שמים, ויעזור בשכירות הרבנים, כדי שיעמדו בעיר ויהיו עוסקים בתורה על ידו.

”שְׁמַח זְבוּלֵן בְּצִאתְךָ” - ביטוח מסוג אחר

רבי זלמן רוטברד זצ"ל, ראש ישיבת "בית מאיר", סיפר סיפור מופלא, אשר ממנו אפשר ללמוד על צורת החיים של פעם, כשיהודי האמין שרק בתורה הקדושה יוכל למצוא את כל צרכיו: בדור שעבר חי יהודי שהיה עשיר מאוד, והחזיק בבעלותו צי של ספינות. בשל סכנות בטיחותיות שהתרחשו באותה תקופה, עשו כל בעלי הספינות ביטוח לספינותיהם. כל עתירי ההון מיהרו לחברות הביטוח, ושילמו הון רב עבור תעודת ביטוח.

גם היהודי ההוא ביקש לערוך ביטוח לספינותיו. ולכן, הוא פנה ל... מניין לומדי תורה, וביקשם להתכנס יחדיו בבית מדרש וללמוד בצוותא, והוא יממן את שכרם. "זה יהיה הביטוח שלי. לימוד התורה שלכם ושחייתכם בים התורה יגנו על הספינות שלי המשייטות בים הגדול", אמר. יום אחד הגיעה לאוזניו שמועה, שספינה העומדת בבעלותו נמצאת בסכנה גדולה ועומדת לטבוע. מה היו עושים חבריו בעת שכזו? רצים בסערת נפש אל משטרת הימים, ומבקשים מהם לבוא לעזרת אנשי הספינה. ומה עשה אותו יהודי? מיהר לכולל האברכים שלו, סיפר להם על התקלה בספינה, ואמר: "ביטוח אני שבזמן האחרון חל אצלכם רפיון, שאם לא כן - לא היתה האוניה נכנסת למצב סכנה"...

"האברכים", המשיך לספר ראש ישיבת 'בית מאיר', "הודו והתוודו בפניו שאכן כדבריו כן הוא, והיה להם רפיון-מה בלימוד, והבטיחו להתחזק. ובתוך זמן קצר נודע שהאניה יצאה מן הסכנה וחזרה למסלולה התקין".

כך חיו יהודים של פעם, הכל סבב סביב התורה וסביב הקב"ה. והדברים מחייבים מאוד את בני התורה המתפרנסים משבט זבולון, ומוטלת עליהם חובה להתמסר ללימודם, גם מצד העסקה שביניהם, ובודאי בימים הללו בהם עדיין יש חוסר ודאות בקשר למגיפה, ועלינו להפנים שהעולם תלוי על לימוד התורה ולומדיה, וראוי להתחזק בלימוד התורה.

הושענא רבה הוא היום האחרון למצות ארבעה מינים ולמצות סוכה (בחוץ לארץ יש מנהגים שונים בנוגע לסוכה גם בשמיני עצרת), והוא נקרא 'הושענא רבה' על שם שמרבים בתפילות 'הושענא' ביום זה יותר מכל ימי החג, ונוטלים בו ערבה שקורין אותה גם 'הושענא', על שם תפילות 'הושענא' שבאותו היום.

אומר ה'בן איש חי' (שנה א' פרשת וזאת הברכה - שבת חוה"מ): מרבים בתפילות ותחנונים בהושענא רבא, כי הוא סיום נ"א יום שנתנו לישראל בחדש עליון לעשות בהם תשובה ותתקבל תשובתם, והם שלשים של אלול מיום ראשון של ר"ח וכ"א יום דתשרי רמז לדבר אין נ"א אלא לשון בקשה לכך נתנו נ"א יום לצורך הבקשות ותחנונים ויום זה הוא סיום יום נ"א, ולכן נקרא הושענא רבא כלומר הושע את יום נ"א שהוא רבא דהכל הולך אחר החתום.

בליל הושענא רבא בעת חצות לילה נגמר ונעשה בחינת חותם החיצון למעלה, כי ביום הכיפור נגמר חותם הפנימי שהוא העיקר יותר, ולכן בהושענא רבא נמסרין בפתקין, ואע"פ שנמסרו בפתקין יש עוד שמן להצלה עד יום שמיני עצרת, ולכן צריך להתעורר בתשובה גדולה בהושענא רבא ויהיה לבו חרד בתשובה כל היום כולו, עכ"ל.

מנהג נביאים (חגי, זכריה ומלאכי) שנוטלים ערבה. ומיחדים בה תפילה ואחר כך חובטין אותה חמש פעמים ואומרים "חביט חביט ולא בריך" (חובטים חובטים ולא מברכים) כנגד 5 אותיות מנצפ"ך (אותן אותיות סופיות המסמלות גבורות), ובכל פעם שחובטים חושבים על אחת מהאותיות.

נוהגים להיות ערים כל הלילה מרבים בתחנונים כנגד שבעת האושפזין, ואומרים 'תיקון' (הנמצא במחזורים) וקורין במשנה תורה ומשלימים ספר תהלים ומחברים את הלילה והיום בתורה ובתפילה. והמדקדקים נוהגים לטבול קודם עלות השחר. והטעם שנעורים בלילה - שהוא יום אושפזין של דוד המלך ע"ה שלא היה ישן יותר מ'שיתין נשמי' בלילותיו, ומתגבר כארי בשירות ותשבחות. ויש בעיניו שנה זה גם מענין עינוי יום הכיפורים שראוי ליום זה שהוא יום כפרה.

כל ימי החג מקיפים את הבימה בתפילת הושענא פעם אחת, והיום הזה - שבע פעמים, ואחר שבע ההקפות אומרים עוד הרבה פיזטים ותחנונים וכולם בלשון הושענא, כמי שאין לו במה לתלות כלום ומבקש רק ישועה.

ואומר הזוהר הקדוש (תרגום הזוהר פרשת צו דף לא:): בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שֶׁל הַחַג, דְּהֵינּוּ בְּהוֹשַׁעְנָא רַבָּה, הוּא סִיּוּם הַדִּין שֶׁל הָעוֹלָם, וּפְסָקֵי הַדֵּינִים יוֹצֵאִים מִבֵּית הַמֶּלֶךְ, וְהַגְּבוּרוֹת מִתְעוֹרְרוֹת וּמְסִתֵּימוֹת בַּיּוֹם הַהוּא. וְעֲרַבֵי נַחַל תְּלוּיִם בָּהֶם, בְּגְבוּרוֹת אֱלֹהִים. וְצִרִיכִים לְעוֹרֵר הַגְּבוּרוֹת לְמִים, וְלְהִקִּיף שְׁבַע פְּעָמִים אֶת הַמַּזְבֵּחַ, כְּדִי לְהַרְוֹת אֶת הַמַּזְבֵּחַ בְּמִים שֶׁל יִצְחָק, כְּדִי שֶׁהַמִּים יִמְלְאוּ אֶת בְּאֵרוֹ שֶׁל יִצְחָק, וְכַאֲשֶׁר הוּא מִתְמַלֵּא כָּל הָעוֹלָם מִתְבָּרֵךְ בְּמִים. וּבַיּוֹם הַזֶּה הַגְּבוּרוֹת צִרִיכִים לְמִים, וְלִסִּים אוֹתָם לְבִסּוּף, כִּי בַּיּוֹם הַזֶּה מְסִתֵּימוֹת הַדִּין.

וְלִכֵּן צָרִיךְ לְהַפּוֹת אֶת הָעֲרֵבוֹת בְּקִרְקַע, וְלִסִּים אוֹתָם, כִּי לֹא נִמְצָא כָּבֵד הַדִּין, כִּי יוֹם זֶה הוּא הַתְּחִלָּה וְסִיּוּם שֶׁל הַדִּין.

וְלִכֵּן הַהִתְעוֹרְרוֹת וְסִיּוּם הַדִּין עוֹשִׂים בְּאֵלוֹ הָעֲרַבֵי נַחַל. ואמרו חז"ל: 'אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם, אני יחיד ואתה יחיד - אתן לבניך יום המיוחד לכפר בו עוונותיהם, וזהו הושענא רבה.'

'אמר הקב"ה לאברהם, אם אין כפרה לבניך בראש השנה - תהא ביום הכיפורים. ואם לאו - תהא בהושענא רבה.'

ולמה הבטיח הקב"ה הבטחה זו לאברהם דוקא? אלא מה אורו של אברהם התחיל זורח בעולם אחר עשרים ואחד דורות, אף אורם של בניו, אפילו יאחר לזרות, לא יאחר יותר מעשרים ואחד יום (כ"א תשרי) אחר תחילת הדין בראש השנה, וזה יום הושענא רבה. אמור מעתה, עיקר עניינו של היום: תפילה ורחמים בשעת חיתום הדין ו'ציאת הפתקים'.

ומכאן המנהג לברך איש את רעהו ביום זה 'פתקא טבא'.

הצדיק ר' לוי יצחק מברדיטשוב הודיע יום אחד לחסידיו שהוא עומד לנסוע לעיירה פלונית. קבוצת חסידים הצטרפה אליו מבלי לדעת את מטרת הנסיעה. אחרי נסיעה ממושכת הם הגיעו לעיירה המרוחקת, ומיד נכנסו לבית הכנסת של העירה. כולם התקבצו ובאו לתת שלום לרבי. בין התושבים היה שם אחד שהיה נראה עשיר מופלג, וכאשר הגיע לומר שלום לר' לוי יצחק, פנה אליו הרבי ושאלו לשמו. "שמואל", ענה. שאל אותו ר' לוי יצחק: "ר' שמואל, האם אפשר להתאכסן אצלך עם כל תלמידך?" היה ניכר ששמואל ציפה לבקשה, ומיד ענה: "בודאי. לאחרונה בניתי בית חדש ומפואר. לעונג רב יהיה לי לארח את הרבי ואת תלמידיו". כולם החלו לצעוד אחרי שמואל הגביר לעבר ביתו.

משהתקרבו לבית הבחינו בבית מפואר, טירה גדולה, וגינה יפהפיה הקיפה אותו. הם נכנסו פנימה, וגילו שהפאר וההדר שלטו בו בכל פינה. שמואל ציווה על משרתיו לדאוג למקומות לינה עבור כל החבורה, ובפרט לרבים ר' לוי יצחק, ואט-אט התמקמו כולם בביתו של שמואל. למחרת פנה ר' לוי יצחק לבעה"ב ושאל אותו: "מכיון שעוד כמה ימים יחול חג הסוכות, איפה אתה מתכנן לעשות סוכה בביתך?" ענה לו שמואל: "רבי, איפה שתרצה נוכל לעשות, היכן שתבחר".

אמר לו ר' לוי יצחק: "הבה ונערוך סיור בביתך כדי למצוא את המקום המתאים ביותר לקיום המצוה". הם סיירו בטירה המפוארת, מששבו לבית פנימה ונכנסו אל הסלון המפואר קם לפתע ר' לוי יצחק והודיע שהוא מצא את המקום המתאים ביותר לעשות הסוכה - הסלון! העשיר חשב שהוא לא שומע טוב, אך ר' לוי יצחק שב וקבע: "אם תרצה שאהיה האורח שלך בסוכות עליך לעשות את הסוכה במרכז הסלון". תמה הגביר: "אבל צריך לעשות סוכה תחת כיפת השמים?" השיב לו ר' לוי יצחק: "מצוין, לכן אבקש ממך, שתצווה מיד למשרתיך להוריד את הרעפים, ולהניח תחתיהם את הסכך". שמואל הבין שאין לו ברירה, והורה למשרתיו להוריד מיד את הרעפים ולהעמיד את הסוכה בסלון. ליבו נצבט בקרבנו: הרי סוף-סוף מדובר היה בבית חדש, אך כחשיד נאמן לא הרבה להרהר בדברים.

כעת פנה אליו ר' לוי יצחק ואמר לו: "ר' שמואל, האם כך נכנסים לסוכה? לא מן הראוי שכמו שאתה נכנס לסוכה מפוארת, תדאג לענני עירך שיוכלו להכנס לסוכה ולאכול בחג כמו שצריך?" ר' שמואל תהה למה התכוון הרבי, אך ר' לוי יצחק לא הותיר ספק בלבו: "אני רוצה שתתן מאה מטבעות של זהב לצדקה". לבו של העשיר התכווץ... ולא הבין מדוע החליט 'ליפול' דווקא עליו. אבל חזקה עליו מצוותו של הרבי והוא מילא אחר בקשתו. הרבי לקח את הכסף ונתן למשמשו שיחלק לענני העיירה. בתוך שעתיים שלוש חזר המשמש, ואז פנה אליו הרבי וביקש ממנו... עוד מאה מטבעות זהב. העשיר כמעט נשנק, וגם הפעם ונתן לרבי את בקשתו. ואז ביקש ממנו הרבי בפעם השלישית: "ר' שמואל, אל תכעס עלי, אך אני רוצה שתתן לי עוד מאה מטבעות"... בשלב הזה העשיר נשבר ואמר לר' לוי יצחק: "מה כבוד הרב רוצה ממני, וכי כמה ממון אני יכול לבזבז?!"

האם הרב יודע כמה קשה אני עובד בשביל הכסף הזה?..."

ר' לוי יצחק הקשיב לגביר ואמר לו: "ר' שמואל היקר, הקשב לי. דע לך שכל מה שעשיתי היה רק לטובתך. כאשר נכנסת לבית המפואר שלך התעורר עליך קטרוג גדול בשמים: טענו כלפיך שעבור גשמיות אתה מוכן להוציא הרבה כסף, אבל עבור רוחניות אתה קופץ ידך ומתקמצן. בעקבות כך החליטו בשמים לקחת לך את כל הכסף. בשלב הזה אני התערבתי ואמרתי שאין הדבר כך. שמואל מוכן לפזר ממון רב גם עבור קיום מצוות. כעת עליך להחליט: האם אתה מוכן לתת את מאה המטבעות האלו או לא?... מובן שהתשובה היתה חיובית, ותוך רגעים אחדים הכסף ניתן. מכאן, שעל מנת שלא יהיה קטרוג על האדם, עליו לתת מכספו עבור קיום המצוות ביד רחבה, באותו אופן בה הוא משתוקק ומוציא עבור תענוגות העולם הזה שלו.

בעניין נישוק הספר תורה

נקדים ונאמר שכל הדברים שמובאים נכתבו לפני ההגבלות שישנם בתקופה בה ישנה סכנה של הדבקות בנגיף.

אפרים זלמן מרגליות כותב: "נוהגים שכל אחד מקרב עצמו קצת, לראות הספר תורה, אנשים ונשים, ואף העומדים בעזרה, כשהם שומעים שמוציאים או מכניסים את ספר התורה - רצים לבית הכנסת לראות, משום 'ברוב עם הדרת מלך', וכל המתקרב אצלם נושק את ספר התורה בפה, ואומרים "ישקני מנשיקות פיהו" (שיר השירים א, ב), ואם קרוב אצלם ממש לחבקו בזרועותיו - יחבקנו בימין, ויאמר "וימינו תחבקני" (שם ב, ו), ואם אין יכול לנשק בפה - ינשק ביד".

וב"שערי אפרים" כותב: ינשק את ספר התורה ביד, ויש שהתנגדו לכך, כך מובא בהגהות "שערי חיים" על "שערי אפרים" כי ב"אור צדיקים" לרבי מאיר פאפירש (סט) כתב: כשמנשק את ספר התורה לא יעשה כמו שעושים המון העם, שנוגעין בידיהם בספר התורה, ומנשקים את ידיהם, אלא יכבד את ספר התורה בשתי זרועותיו, וינשק את ספר התורה עצמו.

בקיצור השל"ה מובא (דיני ס"ת קל"ז): "ומצווה לנשק את ספר התורה בפה ע"י מפה, ולא על את ספר התורה בלא מפה, אבל אותן שא"א לנשק בפה, אם יכולים לנגוע ביד - ינשק אח"כ היד, ולא כאלו שנוגעים בספר התורה ביד אף שיכולים בפה, שלא טוב עושים.

אף החיד"א ("חסד לאלים" קל"ה) מציין: כשמוליכין את ספר התורה, כל מי שיכול לנשק בפה ואינו נושק, ונוגע בס"ת ביד, לא טוב עושה, והכל כמנהג המדינה, וכל כי האי צריך פלס ומאזני משפט שלא לעשות חסידות יתירה ודרך גאוה".

החזו"א ב"דינים והנהגות" היה מנשק את ספר התורה בהליכתו ובחזרתו, והיה ניכר שנושק את ספר התורה בעצמו ולא רק המעיל: "בעת שהיה מנשק את ספר התורה, היה מצמיד היטב הפרוכת לספר התורה, כדי שירוגש נישוק את ספר התורה, ולא כהמון העם שעושים להיפך, ומקרבין את הפרוכת לפיהם ואז מנשקים.

בסידור "צלותא דאברהם" לרבי אברהם מטשכנוב, מציין המו"ל שלא היה מניח לנשק בפה את מטפחת את ספר התורה, כמו שכותב הרמב"ם, שאסור לאדם ליתן מעות מן הדינרים לתוך פיו, שמא יש עליהם רוק יבש של חולה, או זיעה, והט"ז כותב בשם צוואת רבי אליעזר הגדול, שלא לשתות מכוס ששייר חברו, כי שמא יש לו איזה חולי בתוך גופו, ויצא רוח מפיו לאותו שיור.

והרב הענקין מספר: "בהיותי במדינת קווקז ראיתי מנהג שם, ויפה הוא בעיני, שהם אינם מנשקים את ספר התורה בנגיעת הפה במעיל או במפה, אלא מראים באצבע מרחוק ומנשקים, ולדעתי יפה עושים משני טעמים:

- א. שנשיקה מקרוב צריך להיות בין המקורבים ביותר, ומי יכול להתפאר שהוא מקורב ביותר אל ספר התורה...
- ב. מפני שמלכלכים בריר היוצא מן הפה בעת נשיקת המעיל, וחוף ממה שהוא גנות לספר, זה אסור מהלכות רופאים כידוע".

וב"הליכות שלמה" מובא דעת רבי שלמה זלמן אויערבאך צ"ל: "אף שכולם ממשמשיין בספר התורה והרי זה לכאורה כמטבעות, שמבואר שאסור לאדם להכניסם לתוך פיו משום סכנה, כיון שהכל ממשמשיין בהם, מכל מקום המנהג שלא לחוש לדבר, ושומר מצווה לא ידע דבר רע".

אומר ה'כתב סופר' שלא שייך שכן אדם אחד יקיים את כל התורה כי יש מצוות ששייכות רק לכהנים, יש מצוות ששייכות רק ללוויים, יש מצוות ששייכות רק למלך, אז איך כתוב כאן בלשון לנו? התשובה היא שרק ביחד, שאם כולנו באחדות אז זה נקרא שכולנו קיימנו את כל התורה.

תורה בגמטריה = 611 שמשה רבינו מסר לנו 611 מצוות מהקב"ה. ויש שתי מצוות שקבלנו ישירות מהקב"ה והם "אנכי ה'", "ולא יהיה לך".

כעין זה ידוע מהגאון מוילנא על המשנה בפרק ו' שבאבות שכתוב שם את מ"ח קנייני התורה, שמאוד קשה שכן אדם אחד יגיע למ"ח קניינים. אבל אם "רבות בנות עשו חיל" (משלי לא, ט), אם כולם עושים ביחד אז אפשר להגיע למ"ח קניינים - "חיל" בגמטריה = מ"ח. וכמובן ואת "עלית על פלגה" שאחרי שהוא עושה חיל ביחד עם כולם והוא מצליח להגיע למ"ח קניינים בעצמו זה עוד יותר טוב.

כעין זה כתוב בירושלמי (נדרים פ"ט), זה כלל גדול בתורה "ואהבת לרעך כמוך", שעל ידי "ואהבת" זוכה לכל התורה שנחשב כאילו קיים כל התורה. ומבארים שע"י אהבת ישראל אפשר להיות גדול בתורה ולהיות בקי בכל חלקי התורה כולה. [דברי השירה לרבי יהודה אריה הלוי דינר שליט"א]

"ויקבר אתו בגי" (לד, ו) - תורה כולה חסד"

מבואר ברש"י שהקב"ה בכבודו קבר את משה רבינו ע"ה. ומוסיפים חז"ל (בגמרא סוטה יד.) שתורה תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים, תחילתה גמילות חסדים כמו שראינו אצל אדם הראשון "ויעש ה' לאדם ולאשתו פתנות עור וילבשם" (בראשית ג, כא), ושם מסבירים שהקב"ה בכבודו הליש את אדם הראשון.

נשיא ישיבת פוניבז' הגאון רבי אברהם כהנמן זצ"ל סיפר שפעם שאל את אביו הרב מפוניבז' זצ"ל למה הוא עשה את כל המוסדות, לבנות, מוסד ליתומים, בתי אבות וכו', מה כל זה שייך לישיבה? או שיעסוק בישיבה או במוסדות וכו'. וענה לו מרן הגאון הגדול רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל "תורה תחילתה חסד וסופה חסד וזה תנאי לקיום התורה, אם רוצים שמפעל התורה (הישיבה) תצליח חייבים לערב גם גמילות חסדים ביחד עם התורה, ולכן אני גם עושה חסד ליתומים וכו'". ועד היום לימוד התורה הולך וגודל בחסדי שמים ביחד עם המוסדות וזה בזכות החסד.

בברכת התורה

רון ברנה

"לאדם מערכי לב ומה מענה לשון" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוזה: סמי בן שמחה: גורג'י בן שמחה שלמה בן זוהרה: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טוביה סלמן בן חבו דוד: יעקב בן סאלם: חיים בן אסתר אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רוני בן עזיזה אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: סמי בן חנה משה אהרן בן מאיר יצחק: חנינה בת כמסיה: מאיר בן שמחה: יוסף בן סולטנה מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעמה: גוליה חיה בת גריסה מרים בת עזיזה: טראני בת מרים ורבי: כתון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טוביה שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה **לחצלת:** אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב בן פאולה **זיווג המנוח:** זהבה בת טו: ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben esther) רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: הדס-הוריה בת פאולה: אלקנה רחמים בן איריס

לרפואת:

הרב מאיר ניסים בן כמסנה שליט"א אברהם בן חנה: יעקב ישראל בן גלית אורטל בת גלית ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה דוד בן שמואל: מרת בן עליזה שמעון בן רחל פאולה בת דינה: זהבה בת חיה: גלית בת רות מרים קוק בת רבקה: אילה לאה בת ציפורה שרה בת רבקה: שרה תהילה בת חנה: אברהם בן אנט פיבי בת חביבה בן חמו: אריאל בן אביגיל: שושנה בת שדרה רחל בת נטרה: חות בת לינה: מרת בת רחל

לזרע של קיימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לילי: לאית בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל יובל בן שלומית רחל בת חיה: עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: הקוצר 2 רמת השרון מ. 4741102